Europos Parlamentas
2019-2024

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2023/2063(INI)

4.12.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro
(2023/2063(INI))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėjas: René Repasi

Susijusio komiteto pagal Darbo tvarkos taisyklių 57 straipsnį nuomonės referentė:
Margarida Marques, Biudžeto komitetas

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS 3

AIŠKINAMOJI DALIS 8

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO REZOLIUCIJOS

dėl 2024 m. Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro
(2023/2063(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), ypač į jos 121 straipsnio 2 dalį ir 136 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) Protokolą Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje,

– atsižvelgdamas į ES sutarties ir SESV Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo,

– atsižvelgdamas į Sutartį dėl stabilumo, koordinavimo ir valdysenos ekonominėje ir pinigų sąjungoje,

– atsižvelgdamas į Paryžiaus susitarimą, priimtą pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją, ir darnaus vystymosi tikslus,

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos direktyvą 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms[1],

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 8 d. Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1177/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo[2],

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1173/2011 dėl veiksmingo biudžeto priežiūros vykdymo užtikrinimo euro zonoje[3],

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1174/2011 dėl vykdymo užtikrinimo priemonių, skirtų perviršiniams makroekonominiams disbalansams naikinti euro zonoje[4],

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1175/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 dėl biudžeto būklės priežiūros stiprinimo ir ekonominės politikos priežiūros bei koordinavimo[5],

[1] OL L 306, 2011 11 23, p. 41.
[2] OL L 306, 2011 11 23, p. 33.
[3] OL L 306, 2011 11 23, p. 1.
[4] OL L 306, 2011 11 23, p. 8.
[5] OL L 306, 2011 11 23, p. 12.

– atsižvelgdamas į 2011 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1176/2011 dėl makroekonominių disbalansų prevencijos ir naikinimo[6],

– atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 472/2013 dėl euro zonos valstybių narių, kurios turi didelių finansinio stabilumo sunkumų arba kurioms tokie sunkumai gresia, ekonominės ir biudžeto priežiūros griežtinimo[7],

– atsižvelgdamas į 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų[8],

– atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė[9] (EGADP reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2021 m. kovo 4 d. Komisijos komunikatą „Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planas“ (COM(2021)0102),

– atsižvelgdamas į Tarybos, Komisijos, Parlamento ir socialinių partnerių 2021 m. gegužės 7 d. Porto socialinį įsipareigojimą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 28 d. Europos fiskalinės valdybos paskelbtą tinkamų euro zonos fiskalinės politikos krypčių 2024 m. vertinimą,

– atsižvelgdamas į 2023 m. spalio 4 d. Europos fiskalinės valdybos metinę ataskaitą,

– atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 9 d. Komisijos komunikatą dėl ES ekonomikos valdymo sistemos reformos gairių (COM(2022)0583),

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl veiksmingo ekonominės politikos koordinavimo ir daugiašalės biudžeto priežiūros, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1466/97 (COM(2023)0240),

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1467/97 dėl perviršinio deficito procedūros įgyvendinimo paspartinimo ir paaiškinimo (COM(2023)0241),

– atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2011/85/ES dėl reikalavimų valstybių narių biudžeto sistemoms (COM(2023)0242),

– atsižvelgdamas į 2023 m. spalio 6 d. priimtą Granados deklaraciją,

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 21 d. Komisijos komunikatą „2024 m. metinė

[6] OL L 306, 2011 11 23, p. 25.
[7] OL L 140, 2013 5 27, p. 1.
[8] OL L 140, 2013 5 27, p. 11.
[9] OL L 57, 2021 2 18, p. 17.

tvaraus augimo apžvalga“ (COM(2023)0901),

– atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 21 d. Komisijos ataskaitą „2024 m. įspėjimo mechanizmo ataskaita“ (COM(2023)0902) ir į 2022 m. lapkričio 21 d. Komisijos rekomendaciją dėl Tarybos rekomendacijos dėl euro zonos ekonominės politikos (COM(2023)0903),

– atsižvelgdamas į 2022 m. lapkričio 21 d. pasiūlymą dėl Komisijos ir Tarybos bendros užimtumo ataskaitos (COM(2023)0904),

– atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 15 d. Komisijos paskelbtą 2023 m. rudens ekonominę prognozę,

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 54 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Biudžeto komiteto nuomonę,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto ataskaitą (A9-0000/2022),

A. kadangi, remiantis Komisijos 2023 m. rudens ekonomine prognoze, tikimasi, kad 2023 m. BVP augimas tiek ES, tiek euro zonoje bus 0,6 proc., o 2024 m. padidės atitinkamai iki 1,3 proc. ir 1,2 proc.;

B. kadangi, nepaisant sulėtėjusio ekonomikos augimo, 2023 m. pirmą pusmetį ES darbo rinkos rezultatai tebebuvo geri, tačiau, remiantis Komisijos 2023 m. rudens ekonomine prognoze, kai kuriuose sektoriuose ir profesijose tebėra didelis darbo jėgos trūkumas; kadangi nedarbas visoje ES pasiekė istoriškai žemą lygį, nors rodikliai įvairiose valstybėse narėse skiriasi;

C. kadangi 2023 m. infliacija ES sieks 6,5 proc., o euro zonoje – 5,6 proc., o pagal Komisijos 2023 m. rudens ekonominę prognozę 2024 m. ji turėtų sumažėti iki atitinkamai 3,5 proc. ir 3,2 proc.;

D. kadangi tikimasi, jog skolos ir BVP santykis ES sumažės iki 83,1 proc., o euro zonoje – iki 90,4 proc.; kadangi numatoma, jog skolos ir BVP santykis ES 2024 m. ir 2025 m. dar šiek tiek sumažės, iki atitinkamai maždaug 82,7 proc. ir 82,5 proc.;

E. kadangi greitas, ryžtingas ir koordinuotas politinis atsakas leido ES ekonomikai atsigauti ir reaguoti į socialinius ir ekonominius COVID-19 pandemijos ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą padarinius, taip pat leido jai įveikti šio karo sukeltą energetikos krizę, ekonomikos sulėtėjimą 2023 m. ir didelės rizikos bei netikrumo laikotarpį, be kita ko, dėl padėties Artimuosiuose Rytuose;

F. kadangi ES finansavimas pasitvirtino kaip labai svarbi priemonė siekiant užtikrinti makroekonominį stabilizavimą ES lygmeniu ir didinti jos vidaus ir išorės atsparumą ištikus krizėms, sykiu padedant valstybėms narėms finansuoti būtinas investicijas laikantis ES prioritetų, kad būtų sprendžiamos dabartinės ir būsimos problemos;

Ekonominės ES perspektyvos

1. reiškia susirūpinimą dėl lėto ekonomikos augimo ES; atkreipia dėmesį į tai, kad

energijos kainos ir infliacija tebedaro poveikį namų ūkių perkamajai galiai ir ES įmonių gebėjimui vykdyti veiklą;

2. pripažįsta Europos Centrinio Banko (ECB) pastangas euro zonoje sumažinti infliacijos lygį; mano, kad palūkanų normų didinimas gali tik iš dalies pašalinti infliacijos padidėjimo priežastis ir kad reikia tinkamos ir koordinuotos fiskalinės, struktūrinės ir reguliavimo politikos bei reformų, papildančių ECB pinigų politikos veiksmus;

3. pabrėžia, kad viešųjų ir privačiųjų investicijų trūkumas kai kuriose valstybėse narėse neleidžia atsiskleisti tvaraus augimo potencialui; pabrėžia, kad šios investicijos yra labai svarbios ES gebėjimui įveikti esamus iššūkius ir didinti ES atsparumą ir konkurencingumą susidūrus su būsimais iššūkiais;

Europos semestras ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)

4. primena, kad Europos semestras yra nustatyta biudžeto, ekonominės, socialinės ir užimtumo politikos koordinavimo visoje Sąjungoje sistema pagal Sutartis, įskaitant Europos socialinių teisių ramstį, ir kad juo užtikrinamas Sąjungos makroekonominis stabilumas ir socialinė sanglauda;

5. yra susirūpinęs dėl Europos semestro socialinio aspekto pablogėjimo dėl to, kad konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos (KŠSR) apsiriboja nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų (EGADP) įgyvendinimu, ir dėl vis mažesnio pateikiamų socialinių rekomendacijų, pagrįstų socialinių rodiklių suvestine, skaičiaus; ragina Komisiją konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas glaudžiau sieti su atitinkamomis šalių ataskaitomis;

6. pritaria nuomonei, kad 2024 m. KŠSR daugiausia dėmesio turi būti skiriama kelioms pagrindinėms problemoms spręsti; pabrėžia, kad KŠSR taip pat turi būti siekiama didinti konkurencingumą, skatinti žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir užtikrinti socialinį teisingumą; pabrėžia, kad KŠSR turi būti atsižvelgiama į socialinį pažeidžiamumą;

7. yra susirūpinęs dėl to, kad veiklos rezultatais grindžiamo EGADP finansavimo ir tikrinimo sistema duoda per mažai rezultatų ir yra pernelyg biurokratiška; ragina lanksčiau koreguoti tarpines reikšmes ir siektinas reikšmes, kad būtų atsižvelgta į įgyvendinimo proceso metu įgytą patirtį;

8. pritaria ES sanglaudos politikos programų suderinimui su investicijų poreikiais, nustatytais EGADP ir konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose; primena, kad sanglaudos politikos tikslai yra platesni nei numatyti EGADP; ragina, rengiant ir įgyvendinant nacionalinius EGADP, pakviesti dalyvauti suinteresuotuosius subjektus, panašiai kaip sanglaudos politikos programų rengimo atveju;

ES ekonomikos valdymo sistemos reforma

9. mano, kad būtina reformuoti ES fiskalines taisykles, ir palankiai vertina Komisijos pateiktus pasiūlymus;

10. pabrėžia, kad po reformos sistema turi būti paprastesnė, ji turi būti labiau pritaikyta konkrečiai valstybei ir turi būti sustiprintas jos vykdymas, taip pat sudarytos sąlygos

valstybėms narėms patenkinti viešųjų investicijų poreikius, susijusius su jų ekonomikos žaliąja ir skaitmenine pertvarka, nepakenkiant valdžios sektoriaus skolos tvarumui;

11. palankiai vertina tai, kad buvo pasimokyta iš EGADP koncepcijos sprendimų susiejant nacionalinius fiskalinius, reformų ir investicijų įsipareigojimus su ES finansinėmis paskatomis, pvz., dotacijomis ir paskolomis; labai apgailestauja dėl to, kad, priešingai nei EGADP atveju, vykdant ekonomikos valdymo sistemos reformą nenumatyta paskatų mechanizmų būtinoms nacionalinės politikos reformoms ir investicijoms remti ir skatinti; yra susirūpinęs dėl to, kad kai kurios valstybės narės pačios neturės finansinių pajėgumų teisingai žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai finansuoti;

12. apgailestauja, kad pasiūlymuose dėl reformų nepakankamai atsižvelgiama į makroekonominio disbalanso ir fiskalinių taisyklių sąveiką; pabrėžia, kad ES finansinis stabilumas priklauso nuo valstybių narių ekonomikos makroekonominės pusiausvyros ir kad tokiai pusiausvyrai atkurti gali prireikti viešųjų išlaidų;

13. pripažįsta, kad reikia vengti ilgalaikio perviršinio deficito, ir ragina nustatyti bendras objektyviais kriterijais pagrįstas taisykles, kaip būdą šiam tikslui pasiekti; pabrėžia, kad šiomis taisyklėmis neturėtų būti užkertamas kelias laikinai nukrypti nuo grynųjų išlaidų plano siekiant vykdyti specialias, pagrįstas ir strategiškai reikšmingas investicijas, kuriomis įgyvendinami ES tikslai;

14. pripažįsta, kad tarp valstybių narių esama skirtumų jų skolos tvarumo ir gebėjimo mažinti skolą aspektais, nepaisant to, kad tos valstybės vis dar gali vykdyti investicijas; todėl pabrėžia, kad valstybėms narėms reikia sudaryti sąlygas taikyti skirtingus skolos mažinimo planus;

15. palankiai vertina tai, kad Komisija derasi su valstybėmis narėmis dėl individualių fiskalinių struktūrinių planų; pabrėžia, kad tokiu būdu didinant Komisijos veiksmų laisvę kartu turi būti užtikrinta didesnė atskaitomybė Europos Parlamentui;

16. mano, kad aktyvesnis nacionalinių parlamentų dalyvavimas nustatant fiskalinių struktūrinių planų turinį ir balsuojant dėl jų yra prasmingas būdas padidinti nacionalinę atsakomybę už tuos fiskalinius struktūrinius planus;

17. pripažįsta, kad ekonominis dialogas, kuris yra Europos semestro dalis, yra naudingas atskaitomybės pagrindas, tačiau mano, kad tinkama atskaitomybė gali būti pasiekta tik tuo atveju, jei Europos Parlamentui bus suteikta atskaitomybės priemonių, kurios leis jam imtis veiksmų remiantis Europos semestro veiklos rezultatų vertinimu, pvz., naudotis veto teisėmis arba reikalauti asmeninės Komisijos narių atsakomybės;

°

° °

18. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.

AIŠKINAMOJI DALIS

Europos semestras yra kasmetinis valstybių narių ekonominės ir biudžeto politikos koordinavimo procesas, darantis didelį poveikį socialinei politikai. Pranešime savo iniciatyva dėl Europos ekonominės politikos koordinavimo semestro 2024 m. išreiškiamas susirūpinimas dėl silpno ekonomikos augimo, pabrėžiamas energijos kainų ir infliacijos poveikis perkamajai galiai ir pripažįstamas ES vaidmuo stabilizuojant ekonomiką krizių metu. Pranešėjas pabrėžia, kad reikia vykdyti koordinuotą fiskalinę, struktūrinę ir reguliavimo politiką, taip pat užtikrinti viešąsias ir privačiąsias investicijas. 2024 m. metinėje tvaraus augimo strategijoje nustatyti užimtumo ir socialiniai aspektai yra ypač svarbūs atsižvelgiant į netikrumą, kurio priežastis yra didėjanti infliacija ir pragyvenimo išlaidos dėl tebesitęsiančios Rusijos invazijos į Ukrainą, taip pat į ilgalaikes socialines ir ekonomines COVID-19 pandemijos ir padėties Artimuosiuose Rytuose pasekmes.

Ataskaitoje išreikštas susirūpinimas dėl lėto augimo tempo ES, kuriam daro poveikį nuolatinis energijos kainų ir infliacijos poveikis namų ūkių perkamajai galiai ir ES įmonių veiklos rezultatams. Pripažįstamos ECB pastangos spręsti infliacijos problemą, tačiau nurodoma, kad nepakanka vien didinti palūkanų normas. Kad būtų galima įveikti krizės sukeltus iššūkius, reikalinga suderinta fiskalinė, struktūrinė ir reguliavimo politika. Tekste pabrėžiama, kad nesant pakankamų viešųjų ir privačiųjų investicijų tam tikrose valstybėse narėse sunku užtikrinti tvarų augimą, taip pat pabrėžiamas itin svarbus šių investicijų vaidmuo didinant ES atsparumą, tvirtumą ir konkurencingumą, kad būtų galima įveikti iššūkius.

Pranešėjas taip pat aptaria klausimus, susijusius su Europos semestru, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone (EGADP), ir siūlo ES ekonomikos valdymo sistemos reformas, įskaitant supaprastinimo, vykdymo užtikrinimo ir paramos žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai poreikį. Pripažindamas, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP) mus daug ko išmokė, pranešėjas apgailestauja, kad siūlomoje ekonomikos valdymo sistemos reformoje panašių paskatų mechanizmų nenumatyta. Jis reiškia susirūpinimą dėl kai kurių valstybių narių finansinio pajėgumo pačioms finansuoti būtiną žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Taip pat yra susirūpinęs dėl Europos semestro socialinio aspekto pablogėjimo dėl to, kad konkrečioms šalims skirtos rekomendacijos (KŠSR) yra ribotos ir kad atitinkamai pateikiama vis mažiau socialinių rodiklių suvestine grindžiamų rekomendacijų. Pranešėjas ragina 2024 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose sutelkti dėmesį į jų vaidmenį didinant konkurencingumą, žaliąją ir skaitmeninę pertvarką ir socialinį teisingumą, atsižvelgiant į socialinį pažeidžiamumą. Pažymimas ir susirūpinimas dėl EGADP veiklos rezultatais grindžiamos sistemos neveiksmingumo ir biurokratijos. Šių metų metinėje semestro ataskaitoje pritariama ES sanglaudos politikos derinimui su EGADP ir KŠSR, o suinteresuotieji subjektai skatinami dalyvauti rengiant nacionalinius ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planus (NEGADP), panašiai kaip rengiant sanglaudos politikos programas.

Pranešėjas apgailestauja, kad makroekonominio disbalanso ir fiskalinių taisyklių sąveikai skiriama nepakankamai dėmesio, ir pabrėžia, kad tai labai svarbu ES finansiniam stabilumui, kuriam gali prireikti viešųjų išlaidų. Jis pripažįsta, kad reikia riboti viešąsias išlaidas siekiant išvengti perviršinio deficito, ir siūlo apribojimus, grindžiamus objektyviais kriterijais, o tam tikroms išlaidoms, skirtoms būtinoms investicijoms, taikyti išimtis.

Be to, susirūpinimą kelia griežtas veiklos rezultatais grindžiamas finansavimas ir EGADP

tikrinimo sistema, nes norint pasiekti sutartus investavimo tikslus reikia užtikrinti daugiau lankstumo. Tai dar svarbiau, jei sanglaudos politikos programas siekiama suderinti su EGADP investicijų poreikiais. ES fiskalinių taisyklių reforma atlieka labai svarbų vaidmenį plėtojant valstybių narių ateities ekonominę ir biudžeto politiką ir užtikrinant didesnę atskaitomybę, nacionalinių parlamentų dalyvavimą ir tinkamas priemones, kad Europos Parlamentas galėtų reikalauti Europos Komisijos atskaitomybės už Europos semestro rezultatus.